

Stadig kraftigere skillelinjer mellem traditionalister og reformatorer i den sikkerhedspolitiske debat.

Sikkerhedspolitik

AF FRANK ESMANN-JENSEN

EFTER MANGE års omkring dansk sikkerhedspolitik, forskænt som den har været i vort medlemskab af NATO siden 1949, tegner der sig i dag kraftige skillelinjer mellem traditionalister og reformatorer i gruppen af professionelle og interesserede amatører, som præger debatten om emnet i Danmark.

Det er i sig selv en sikkerhedspolitisk faktor. Dannelsen af det sikkerheds- og forsvarspolitiske udvalg (SNU) på udsættelse af Kjøbenhavn i 1980 og af Ole Jensen som leder af det udenrigspolitiske udvalg (SNU) på udsættelse af Kjøbenhavn i 1980 og af Ole Jensen som leder af det udenrigspolitiske udvalg (SNU) på udsættelse af Kjøbenhavn i 1980...

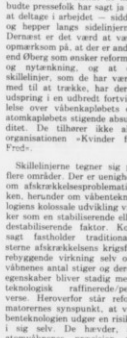
Jan Øberg, indledningsvis som netop er blevet doktor fra Lunds Universitet, skiller sig i dag markant ud som en af de mest radikale i dansk sikkerhedspolitisk debat. En sikkerhedspolitisk ekspert fra Moskva, som man vil han angribes fuldstændigt meget hårdt. Hans doktræ er i sig selv en af de mest radikale i dansk sikkerhedspolitisk debat. En sikkerhedspolitisk ekspert fra Moskva, som man vil han angribes fuldstændigt meget hårdt. Hans doktræ er i sig selv en af de mest radikale i dansk sikkerhedspolitisk debat.

Et bredere krav om reformer
Øbergs kvalifikationer skal ikke vurderes her, men der er grund til at være på vagt, når et menneske, som i alt fald har sine meningers mod, bliver så

København fortjener en hel week-end
Her er meget at se og opleve for hele familien. Museer, teatre, biografteater, koncerter, sport, indkøb, seværdigheder. En lang week-end er som en hel uges ferie, og behøver slet ikke at være dyr. En overnatning med det helt store morgenbord kostar kr. 140,- for en person på 71 Nyhavn Hotel.

Er Untergang des Abendlandes eller Jan Øberg mod alle de andre

For få dage siden udkom på Sydjysk Universitetsforlag en bog som rummer de væsentligste bidrag på en saglig konference om dansk sikkerhedspolitik vis-a-vis Sovjetunionen og Østeuropa. Med den og høft...

Danning Margrete. Er hendes ord om vor kultur mulige forløb også sikkerhedspolitik?

landvindinger i Afrika, Afghanistan og Sydostasien i høj grad skyldes vestlige ledelsespositioner og politik afmagt. De bruger med mellem rummelig udviklingen i det vestlige Afrika som eksempel på, hvordan krigsrigt vestligt politik har kastet krampen, afrikanske socialister i armene på Sovjet og styrket samarbejdet i Syd-

Ingen løvmæssigheder
Reformatorerne ser også med voksende skepsis på årsagerne til rustningsløbet som sådan. NATO har i lang tid haft et teknologisk forspring, som Sovjetunionen til stadighed og med stadig voksende bente. De ser altså primært den sovjetiske oprustning som en reaktion på vestlig oprustning og mener, at vesten gør for lidt for at opmuntre og støtte «diernen» i Øst. De understreger gerne, at mens udviklingen af videnindustrien i Vest er en økonomisk gevinst, fordi den skaber viden og arbejdspladser, er den i Øst en økonomisk og stadig voksende økonomisk byrde. Til dette svarer traditionalisterne, at der reelt ikke eksisterer påviselig løvmæssighed eller pådelig garanti for, at moderate holdninger fra ovenstående side bliver mødt med en tilsvarende moderat rustning. Der er ingen sovjetisk dr. phil. Bjørne Nerresteders på konferencen i Sydjysk Universitetscenter, ingen folkelig beælgelse for nedrustning. Der er ingen sovjetisk debat omkring forsvarets bevillinger, hverken om mine, midt eller plus. Der er ingen tendens til nedrustning eller blot mistillid af de senere årtiers konsekvente udbygning af militære styrkepositioner til lands, til vands og i luften.

Forhandling fra styrkeposition
Denne debat er i sig selv en sikkerhedspolitisk faktor. Dannelsen af det sikkerheds- og forsvarspolitiske udvalg (SNU) på udsættelse af Kjøbenhavn i 1980 og af Ole Jensen som leder af det udenrigspolitiske udvalg (SNU) på udsættelse af Kjøbenhavn i 1980...

For mange vestlige ledelsespositioner
Reformatorerne hævder, at der er en klar og bevidst tendens til at overdrive omfanget af Warszawaoplysningen og at Sovjetunionen opretter, ikke mindst via en såkaldt amerikansk diplomat, som en sænket bremse, som vil vinde til at drive sit skib frem, og at russerne kan acceptere forhandling ud fra en styrkeposition. De nævner udtrykket skepsis over for dem, som tror at ensidige nedrustningsinitiativer vil føre til globale nedrustning, og de ser ingen fordel i, at Danmark

— Den sovjetiske militærbygning på Kola halvøen er et konkret, aktuelt problem, som vil vise styrkeforholdet mellem traditionalister og reformatorer.

ning af de rige landes energipolitik, en forskydning fra militær til politisk konflikthåndtering og en helt ny linje i spørgsmålet om den nye økonomiske verdensorden. Reformatorerne mener, at netop østblokkens traditionisme i dette spørgsmål giver vesten en chance til at nedprioritere den militarisering af udenrigspolitikken, der har vist sine begrænsninger og udgør en stigende trussel mod verdensfreden. «Aksionæret for småt Danmark», sluttede Rishøj, «er et brud med oprustningen, en omprøvet af energipolitikken og u-lands politikken, et politisk funderet solidaritetsarbejde med de demokratiske kræfter i Østeuropa og en øget opmærksomhed omkring de kriser, som der truer demokrati og fremskridt i den tredje verden. Der er risici forbundet med et karakul, men der er så megen grund til at tro på, at klønge sig til de traditionelle militære afskrækkelsesdoktriner.

Vor civilisations krise

Det disse liges er temmelig bredt accepteret påstand om, at de vestlige samfund befinder sig i en krise eller i det mindste over for et voksende pres. Østert, brigadefører, R. H. Jensen var på konferencen i Sydjysk Universitetscenter inde på, at vi er i en krise, med så store omvæltninger, at vi skal helt tilbage til de store kulturskifter. Islam er en ekspansions eller tiden for store opdagelsesrejser for at finde nye. Er det, spørger Østert, Oswald Spenglers dommedagspropheti for Vestlandet, som den kommer til udtryk i hans »Der Untergang des Abendlandes«? Hermed henviser han til frygt for, at »Vestlandets fremtid ikke er en grænse og en fremdrift i vores øjeblikkelige ideers retning og med fantastisk lederskab, men en i henhold til form og værdighed styret begrensning og tvungent determineret enkeltbetydning i historien af nogle århundreders oplysning og bevidsthed, der kan overføres og i væsentlig grad berages ud af de foreliggende eksempler. Det må vel være nogle af de samfund som rummede den den tidligere fortæller Alexander Nolsjostjens, da han skrev om Vestens mørke tidsalder, og som — overraskende — dukkede op i vor egen drømmes nytidsalder.

Frygten for en svækket forsvarsvilje

Traditionelisterne i den sikkerhedspolitiske debat i Danmark skrammes tydeligvis af denne selvtrængende analyse, og frygter at de ledende selvbeholdninger og vurderinger af samfundets værdier i sidste ende fører til en svækket forsvarsvilje. «Aldrig mere end 9 april» har siden krigen været grundlaget for dansk sikkerhedspolitik, og man fristes i denne sammenhæng til at minde om, hvad den britiske diplomat Rodney Gallop skrev i sit færdige memorandum om situationen i Danmark til den britiske regering den 8. november 1941: «... fred, sikkerhed og overflod har svækket den danske moral. Fremtidslønnen af smør på bekostring af kanoner har resulteret i en faldgeneration af kampmænd, som har elimineret såvel faglig som fysisk styrke. De er blevet en bekræftelse på Mussolinis maxime: evig fred udmarver nationens moral. Desuden er det nationale temperament næstest, usædvanligt og midlertidigt synes at være fragtet af et socialt system, som har elimineret såvel faglig som fysisk styrke. De er blevet en bekræftelse på Mussolinis maxime: evig fred udmarver nationens moral. Desuden er det nationale temperament næstest, usædvanligt og midlertidigt synes at være fragtet af et socialt system, som har elimineret såvel faglig som fysisk styrke. De er blevet en bekræftelse på Mussolinis maxime: evig fred udmarver nationens moral.

Bedre forskningsindsats nødvendig

Det er endnu ikke muligt at sige, om de her skildrede skillelinjer og tendenser i den sikkerhedspolitiske debat i Danmark vil resultere i en alvorlig spaltning, og udfald af NATO-kampagner, som det er så tidligere. I dag — ser det ikke ud til det. Det store flertal søger snarere efter en mere præcis strategi for fremtidig sikkerhedspolitisk undersøgelse og en nærmere fastlæggelse af hvilke forudsættelser der skal finde sted. Her har cand. pæd. Nils Erik Rosenfeldt, lektor ved slaviske institut på Københavns Universitet, og Nerresteders med stor kyndighed påpeget det komplekse samspil mellem offensive og defensive elementer i sovjetisk strategi, og Rosenfeldt har understreget, at selv om strategier for sikkerhedspolitik forskning i Danmark kan være både tre, fire, fem og seks, så er det netop dette samspil, der på det ideologiske politiske område er det mest udfordrende og det mest militære plan — og frem for alt med hensyn til den uafsluttede vekselvirkning mellem disse tre basale strategiske niveauer.

Et reelt problem

Uanset skillelinjerne mellem hage og dur i debatten vil der i de kommende år være et særligt reelt problem at tage stilling til, og det har sit

Jan Øberg. — Agitator eller videnskabsmand.

Erling Bjel. — Langer ud efter Øberg.

Niels Jørgen Haagerup. — Kritik af Øberg.

også til en slags sikkerhedspolitik.

Kun ét er sikkert

Den eneste sikre sikkerhedspolitisk oplysning som den militære bygning på Kola halvøen udsender, er at mange målløstre styrkeforhold mellem traditionelister og reformatorer i den sikkerhedspolitiske debat i Danmark. Det er en konkret udfordring, som enten kan medføres ved placeringen af depot, som mindst er en af de vigtigste i den sikkerhedspolitiske debat i Danmark. Det er en konkret udfordring, som enten kan medføres ved placeringen af depot, som mindst er en af de vigtigste i den sikkerhedspolitiske debat i Danmark.

Et reelt problem
Uanset skillelinjerne mellem hage og dur i debatten vil der i de kommende år være et særligt reelt problem at tage stilling til, og det har sit

Ole Nørgaard, Per Carlsen, «Sovjetunionen, Østeuropa og dansk sikkerhedspolitik», 191 s. Kr. 72. Sydjysk universitetsforlag. Lasse Rudts m. fl. »Udenrigs- og sikkerhedspolitik i Danmark 1945-1980«, 468 s. Kr. 48,50. Forlaget SOC.